

ÖZELLEŞEN AMERİKAN İSTİHBARATI

Doç.Dr.Sait YILMAZ*

ABD istihbaratı denilince tek bir istihbarat servisi değil, 16 istihbarat servisi ile birlikte bu servislerle işbirliği yapan ya da iş ilişkisi olan tüm adreslerin toplamı akla gelir ve bunların hepsine birden "İstihbarat Toplumu (Intelligence Community)" adı verilir. Amerikan istihbarat toplumunda yer alan servisler uyumlu bir toplumun parçası olmaktan ziyade rakip kabileler gibidir. ABD devlet istihbarat sistemi içindeki istihbarat teşkilleri¹; (1) Bağımsız CIA, (2) Savunma Bakanlığı istihbarat teşkilleri ve (3) Diğer Bakanlıkların istihbarat teşkilleri veya işlevleri olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Bakanlık istihbarat servislerinden sekizi Savunma Bakanlığı, yedisi sivil politika bakanlıkları dâhilindedir. ABD resmi istihbarat toplumunda 200.000'den fazla kişi çalışmaktadır². Ülkede güvenlik kleransı olan 850.000 kişi bulunduğu ve pek çok özel güvenlik şirketinin istihbarat işinde olduğu göz önüne alınırsa bu rakamın daha da büyüyeceği dikkate alınmalıdır. ABD'de istihbaratının son on yılda artan bir şekilde özelleşmesini ve neredeyse ülke istihbaratının tamamına nüfuz ettiğini pek az kişi fark edebildi. Özellikle analiz kabiliyetleri, istihbaratçı eğitimi ve örtülü operasyonlarda sözleşmeci özel şirketlerin oynadığı rol kamuoyuna pek yansımada. Bu makalede ABD'de istihbarat alanında faaliyet gösteren özel şirketleri gözden geçireceğiz.

11 Eylül Sonrası ABD İstihbaratı ve Özel Şirketler

11 Eylül 2001 sonrası Amerikan ulusal güvenliğinde temel olarak üç şey değişti³. Öncelikle pek çok ulusal güvenlik konusuna özel sözleşmeci şirketler angaje oldu. ABD güç ve faaliyet konsantrasyonu, deniz aşırı yerlerden ABD içine, özellikle Washington bölgesine kaydı. Son olarak süper gizlilik ve çeşitli bölümlerin bağımsız programları yaygın hale geldi. 2001'den sonra istihbarat toplumunda sessiz bir devrim oldu ve pek çok büyük çaplı iş, dış kaynak kullanımı (outsourcing) ile sözleşmeci özel şirketlere verildi. Artık istihbarat servislerinin temel fonksiyonları özel şirketler tarafından yerine getirilmektedir. 2007 yılında ABD hükümeti kabaca 2.8 trilyon dolar olan federal bütçesinin yaklaşık 1 trilyon dolarını güvenlik işlerine harcadı⁴. Mayıs 2007'de yayınlanan ODNİ'nin bütçesinin %70'inin sözleşmelere gittiği görüldü. ABD hükümeti 2007 yılında istihbarat toplama operasyonlarına 43.5 milyar dolar harcarken, bunun %70'i sözleşmeci şirketlere gitti⁵. ABD'de özel sözleşmeci şirket çalışanı sayısı 7.5 milyondan fazla olup, bu federal işgücünden dört kat daha fazladır. Bütçe açığının 10 trilyon doları geçtiği ABD'de, sözleşmeci şirketlere yılda yarım trilyon dolar verilmektedir⁶.

---

* İstanbul Aydın Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi, saityilmaz@aydin.edu.tr Twitter: @DocDrSaitYilmaz

¹ Loch K. Johnson: *Handbook of Intelligence Studies*, Routledge, (Ardington, 2007), p.27.

² ABD istihbaratı ile ilgili geniş bilgi için; Sait Yılmaz: *ABD İstihbaratı (1947-2013)*, Kripto Yayınları, (Ankara, 2013). Basım aşamasında.

³ Dana Priest, Bill Arkin: *Top Secret America: A Hidden World, Growing Out of Control*, Washington Post, (July 19, 2010).

⁴ Christopher Hellman: *U.S. Security Spending: How Much Do We Really Spend?*, Center For Arms Control and Non-Proliferation, (Oct. 1, 2007), http://www.armscontrolcenter.org/policy/security_spending/articles/how_much_do_we_spend/.

⁵ Scott Shane & Ron Nixon: *In Washington, Contractors Take on Biggest Role Ever*, New York Times, (Feb. 4, 2007), available at <http://www.nytimes.com/2007/02/04/washington/04contract.html..>

⁶ Shane & Nixon: ibidi, (Feb. 4, 2007).

NSA takip/gözetleme sisteminin fonksiyonel olmaması nedeni ile 11 Eylül 2001'den sonra 74 milyar dolar sadece bu alanda özel şirketlere gitti⁷. NSA'nın işlerini bugün özel şirketler olmadan yapması mümkün değildir. Pentagon'un yeni istihbarat birimi Terörle Mücadele Sahra Hareketi (CIFA⁸) personelinin %70'i gene sözleşmecilerdir. DIA'nın 2007'deki çalışanlarının %51'i aynı durumda idi. CIA'da da durum farklı değildi. CIA iş gücünün %50-60'ı, özellikle Ulusal Gizli Servis (NCS) ve insan istihbaratı bölümü çalışanları özel şirketlere mensuptur⁹. Özel şirket çalışanları, CIA içindeki adı ile "Yeşil Porsuklar" Irak'ta örtülü operasyonlardan casusları işe alma ve çalıştırmaya kadar pek çok hassas hizmet verdiler. CIA adına insan istihbaratı toplayıp, analiz ettiler ve istihbarat ürünlerini diğer ülke istihbarat servisleri ve hükümetin diğer daireleri ile paylaştılar. Lockheed Martin, Raytheon, Booz Allen Hamilton, SAIC ve diğer şirketlerin istihbaratçı profesyonelleri, ODNİ ve diğer istihbarat servislerinin analitik bölümlerine entegre oldular. ABD hükümeti pek çok değerlendirmeyi imzalıyor, analizlere para ödüyordu ama onların bir kısmı şirket istihbaratına dayalı idi. Şirketler resmi istihbarat servislerinin giremeyeceği yerlere girebiliyordu.

Irak Savaşı'nda Blackwater, Triple Canopy gibi özel şirketler çatışmalara bizzat katıldılar, kendi özel ajanlarını kullandılar ve onların analitik ürünleri Beyaz Saray'a hatta Başkan'ın günlük brifinglerine girdi. Başkan'ın Günlük Brifingleri'ni (PDB) her ne kadar ODNİ mühürlese de bunu daha çok şirketlerin logosu hak ediyordu. Eğer bir şirket kendi çıkarları için Başkan'ı yönlendirmek ise bunu anlamak çok kolay değildi. Çünkü şirketlerin analizci ve istihbarat toplayıcıları tüm sisteme yayılmış ve istediği şekilde giriş yapabiliyorlardı. Örneğin bir müşterisini tehdit etmek için terör bağlantısı kurgulayabilir ve ulusal politikayı yönlendirebilirlerdi. Ya da bir ülke hakkında endişeler oluşturarak, enerji politikasını etkileyebilirlerdi. Örneğin Irak'ta savaş öncesi kitle imha silahları ile ilgili istihbarat kısa zamanda Iraklı ajan "Curveball" tarafından manipüle edilmişti. Bu manipülasyon sonucu savaş ilgili endüstriye 100 milyar dolarlık bir pazar sağlamıştı.

Amerikan istihbaratının karmaşık yapısının önemli bir örneğini "Buzz Allen Hamilton (BAH)" isimli şirket oluşturmaktadır. BAH, Amerikan hükümeti istihbarat teşkillerinin en önemli teknoloji ve eleman tedarikçisi şirketlerden biridir. 18.000 çalışanı olan BAH, 2006 içinde ABD hükümeti ile 3.7 milyar dolarlık iş yaptı ve CIA'nın iş yaptığı ana sözleşmeciler şirketlerin en önünde gelmektedir. ABD Savunma Bakanlığı ile de çalışan BAH, terörle savaştan, kriptoloji ve yeni teknoloji üretimine kadar pek çok alanda sözleşmeler yapmaktadır. Yaptığı son işlerden birisi ABD Ulusal İstihbarat Direktörü (DNI) için "Proteus USA" adı verilen yeni bir araştırma merkezi (think tank) kurmak oldu. ABD Dışişleri Bakanlığı önceliğini uluslararası ortamı daha iyi analiz etmek için yapılacak olan anket çalışmalarına vermektedir. Bu amaçla her yıl seçilen ülkelerde yaklaşık 250 kamuoyu yoklaması yapılarak ülke ile ilgili bilgiler derinlemesine nüfuz edilmekte ve pek azı basına açıklanmaktadır. Harvard Üniversitesi ve Rand Corporation'ın yardımı ile kurulan ve CIA'nın kolu olan Global Futures Partnership ise ülke analizi için 30 ülkeden uzmanların yer aldığı bir ağ kullanmaktadır.

Afganistan ve Irak'ta Sözleşmeciler Özel Şirketler

⁷ Julian Sanchez: *Why the Intelligence Community Needs GAO Oversight*, Newsweek, (July 29, 2010).

⁸ Counterintelligence Field Activity.

⁹ R.J. Hillhouse: *Outsourcing Intelligence*, The Nation, (July 24, 2007).

Obama yönetimi ABD ulusal güvenlik mekanizmasının her seviyesinde büyük ölçüde özel şirketlerden istifade etmeye devam ediyor. Afganistan'da sözleşmecî sayısını Bush dönemine göre oldukça artırdı. Amerikalı ajanlar ise lobi firmaları içinde hukuk müşaviri ve halkla ilişkiler uzmanı sıfatında Irak hükümetinin her köşesinde cirit attılar. Barbour Griffith & Rogers (BGR), Irak hükümeti için sözde Irak'ın haklarını korumak ve Allawi'nin partisini desteklemek üzere Irak'ta faaliyette bulundu. Kürtler, ağırlıklı olarak K Street, KBR gibi lobi şirketleri ile işbirliği yapmaktalar. J.C. Watts Companies ise Irak'ta Afrika hükümetlerinin çıkarlarını savunmaktadır. Irak'ta asker sayısı azalırken sözleşmecî miktarı artmaya devam etti. Blackwater, Irak ve Afganistan'da pek çok kişiyi öldürmüştü ama bunların hepsi savunma amaçlı değildi. Blackwater, pek çok tecrübeli personel ve dış ülkelerde oluşturduğu ağlar ile vazgeçilmez bir kaynaktı. CIA'nın eski ve yeni çalışanları ile küresel alanda sıkı bağlar kurmuştu. Yerelde istasyonları sınırlı olan CIA, sert hedeflere girmek için gerekli vasıtalara sahipti. Bu işler için özel kuvvetlerin her zaman tercih edilmemesinin nedeni lojistik ihtiyaçlardı.

16 Eylül 2007 tarihinde Blackwater korumaları, Bağdat'ın Nisour meydanında düşmanca bir faaliyet olmamasına rağmen 17 kişiyi öldürdüler. Bunu 26 Kasım 2007'de aynı meydanda 5 kişinin öldürülmesi, 2 kişinin yaralanması takip etti. Şikâyetler üzerine ABD'li savcıların yaptığı soruşturma sonucunda söz konusu öldürme olaylarının bu kişilerin sivil olduğuna bakılmaksızın rastgele ve vahşice yapıldığı rapor edildi¹⁰. Blackwater, 2005 yılından Eylül 2007'e kadar 195 çatışmaya girmiş ve bunların 163'ünde Blackwater'ın silahlı adamları önce ateş etmişti¹¹. 1997 yılında kurulan Blackwater, Afganistan'ın işgalinin hemen arkasından 2002 yılı Ocak ayında CIA ile ilk sözleşmesini yaptı. Bu sözleşmenin yapılmasında CIA icra direktörü Buzzy Krongard ile Blackwater CEO'su Erik Prince'in dostluğu önemli rol oynamıştı. CIA ve Blackwater arasında 2004 yılında yapılan gizli anlaşma ile üst düzey CIA çalışanları istifa ederek şirkette önemli pozisyonlara geldiler¹². Erik Prince, Cumhuriyetçi adayları seçim yardımı yaparak, Bush döneminde işlediği kanunsuzlukların örtülmesini sağladı ve sözleşmesi Ekim 2009'da iki milyar dolara ulaştı. 2008'de Buzzy, CIA'dan ayrılarak Blackwater yönetim kuruluna katıldı. Leon Panetta direktörlüğündeki CIA, 2010 yılında küresel güvenlik hizmetleri için Blackwater ile 100 milyon dolarlık bir sözleşme yaptı.

Blackwater'ın adı kanunsuz faaliyetler ile ilgili pek çok skandal ile anıldı. Bu paralı asker ordusu CIA'nın gizli suikast programları, Irak ve Afganistan'da CIA ile birlikte drone bombardımanlarında görev alıyordu. BM yetkilileri suçsuz insanları ayırmadan yapılan bu saldırıların uluslararası hukukun ihlali olduğunu açıkladı¹³. Blackwater'un suçları aysbergin görünen ucu idi. Bu şirketlerin hukuksuzlukları ayrı bir araştırma konusudur. Hukuksuzluklar, rüşvet verdikleri askerler ve destekledikleri politikacılar tarafından örtülmüştür. Örneğin İngiltere'nin ciddi Dolandırıcılık Ofisi, Avrupa'nın en büyük silah satıcısı olan ve Pentagon ile de çalışan BAE Systems'in pek çok ihalede milyonlarca dolar rüşvet verdiğini tespit etti. Ekonomik kriz diğer

¹⁰ Ginger Thomson & James Risen: *Plea by Blackwater Guard Helps Indict Others*, New York Times, (Dec. 8, 2008), http://www.nytimes.com/2008/12/09/washington/09blackwater.html?_r=1&partner=rss&emc=rss&pagewanted=all.

¹¹ John M. Broder: *Report Says Firms Sought to Cover Up Iraq Shootings*, New York Times, (Oct. 2, 2007), <http://www.nytimes.com/2007/10/02/washington/02blackwater.html>.

¹² Greg Miller: *C.I.A.-Blackwater Assassination Contract Points to Larger Connections*, Los Angeles Times, (Aug. 21, 2009), <http://articles.latimes.com/2009/aug/21/nation/na-C.I.A.-blackwater21/2>.

¹³ New York Times: *U.S. Use of Drones Queried by U.N.*, (Oct. 28, 2009), at A17, available at <http://www.nytimes.com/2009/10/28/world/28nations.html>.

endüstrileri vururken Atlantığın iki yakasındaki silah, hapisane, güvenlik ve istihbarat sözleşmelerinin karları devam etmektedir¹⁴. 2006 yılında ABD dışında CIA tarafından işletilen hapisaneler küresel medyanın gündemine oturdu. Amerikan istihbaratının bu hapisane ağı arasında yaptığı özel jet uçakları ile yaptığı yolculukların arkasında Pentagon'un sözleşme yaptığı ABD şirketlerinin yer aldığı ortaya çıktı. Bu şirketler arasında DynCorp, Richmor Aviation Inc., SportsFlight Air bulunmaktadır¹⁵. Jetlerin gittiği yerler arasında İslamabad, Romea, Djibouti, Frankfurt, Dubai, Shannon, (İrlanda), Glasgow, Tenerife, Sharm el Sheik (Mısır), Tripoli (Libya) bulunmaktadır. Obama yönetimi CIA'nın gizli hapisaneler sistemini bozmuş olsa da Somali dâhil pek çok ülkede şüphelileri tutuklamaya devam etmektedir.

Haziran 2010'da CIA'nın eski terörle mücadele çalışanı Robert Grenier özel şirketlerin hassas ulusal güvenlik pozisyonlarını doldurduğunu, Afganistan'da savaş alanında çarpıştığını, pek çok ölümlü çatışmaya doğrudan katıldığını ve gizli CIA suikast programlarında yer aldığını açıkladı¹⁶. Reiner, 11 Eylül sonrasının önemli isimlerinden biri olarak İslamabad'ta CIA istasyon şefliği yapmış ve Irak'ın işgali esnasında pek çok örtülü işi liderlik etmiş, daha sonra CIA'nın örtülü işlerinin merkezinde olan Terörle Mücadele Merkezi'nin (CTC) direktörü olmuştu. 2006 yılında alıkoymalar ve hapisanedekiler ile ilgili olarak CIA Direktörü Porter Goss ile ters düşen Greiner, CIA'dan ayrıldı ve bir güvenlik şirketi olan Kroll Inc.'e katıldı. Halen küçük bir danışmanlık firması olan ERG Partners'a başkanlık etmektedir. Garnier, kendi döneminde CIA'da CTC'de çalışan personelin yarısından fazlasının özel şirket elemanı olduğunu söyledi. İstihbarat servislerinin bütçe detayları gizli olduğu için hangi serviste ne kadar özel şirket elemanı olduğunu net olarak söylemek mümkün değildir. Sözleşmeciler ABD için bir seçenek olmaktan giderek zorunluluk hale geldi. Gittikçe yasal ve yasal olmayan güç kullanımı arasındaki çizgi de kayboldu. Amerikalılar şimdi şu soruyu soruyor, Eğer ABD, dünyanın her yerinde kendi çıkarları için yasal olmayan aktörler ve yöntemler kullanıyorsa El Kaide niçin kullanmasın?

Bugün Geline Aşama

CIA'ya verilen para eşya ve hizmet almak içindi ama bu para ile eleman kiralayamazlardı. 11 Eylül sonrası verilmeye başlanan ek (supplemental) bütçe ile bunun önü açıldı. Bu para ile istediğiniz her şeye harcayabilirdiniz. İsterseniz zırhlı araç ya da drone alabilir, isterseniz özel şirket ile sözleşme yaparak hizmet alabilirdiniz. Kongre'nin yaklaşımı "Sizin için ne yapabilirim? Para sorun değil." idi. Bu paralar geçici bütçe ile verildi ve istihbaratçılar da işi yapmak yerine yaptırmak için parayı özel şirketlere harcadı. Bu karlı pazar önce pek çok küçük şirket doğurdu ve özel kuvvet ve istihbarat servislerinin gazi ve emeklilerini topladı. Daha sonra bunlar birden büyüyerek Blackwater gibi şirketlerin olduğu kiralık asker sanayine dönüştü. Vücut geliştirme çalışanların olduğu bu şirketler savaş alanında "anahtar teslimi çözümler" öneriyordu. Büyükler zamanla küçükleri entegre ederek kolektif pazarlık gücünü artırdılar ve maaşları yükselttiler. Şirket çalışanı olmak CIA'ya göre daha iyi ücret, sağlık imkânları ve sigorta demektir. Üstelik kolektif pazarlık hakları vardı. Sözleşmeciler istihbarat şirketi analizcisine yılda 200.000 dolar ödenirken, hükümetin istihbarat teşkili çalışanı için harcanan bunun yarısıdır. Sözleşmeciler şirketlere

¹⁴ William A. Cohn: *As Blackwater Rises, the Rule of Law Recedes*, International Human Rights Law Institute, Depaul Rule Of Law Journal, (Fall 2010).

¹⁵ Stephen Braun: *Court Case Lifts Lid on Secret Detainee Flights*, The Associated Press, (Aug 31, 2011).

¹⁶ Jeremy Scahill: *Former Top CIA Spy: How US Intelligence Became Big Business*, The Nation, (July 7, 2010).

harcanan para hükümet çalışanlarına harcanandan %25 fazladır. Bir özel şirket çalışanı ortalama olarak yılda 125.000-250.000 dolar arasında ücret almaktadır¹⁷.

2010'da CIA'nın kara bölgeleri ortaya çıkınca, ABD hükümeti bu işe dur demek ve politikalarını değiştirmek zorunda kaldı. Obama yönetimi yeni bir kural getirdi; istihbarat servisleri için temel görevinin tanımını daraltmak zordu. Bütçe Yönetim Ofisi, tek bir kaynağa verilecek parayı azaltarak, sözleşmelerin iki yıl için 40 milyar doları aşmamasını istedi. Savunma Bakanlığı ise teknoloji ve istihbarat sözleşmelerini denetlemek için beş yılda 20.000 kişi kiralanmasını planladı. ODNI ise sözleşmeci şirketlerin performanslarının proje yöneticileri tarafından not edildiği gizlilik dereceli bir bilgi bankası kurdu. Science Applications International Corporation (SAIC) gibi büyük şirketler bu bilgi bankasından rahatsız oldu çünkü Washington Post gazetesi araştırmacıları sözleşmecilerin işleri ve yerleri hakkında bilgi toplamaya başlamışlardı. SAIC hükümet için pek çok gizli iş yapıyor ve en azından bir istihbarat servisi genellikle onun tesislerini kullanıyordu. ABD'de bu kadar çok istihbarat servisi ve bir o kadar da bu servislerle işbirliği yapan sözleşmeci şirketin bu işlere angaje olması, işlerin büyük ölçüde duplikasyonuna neden oldu. ABD istihbarat toplumundaki pek çok servis fazladan ve gereksiz yere aynı işi yapmaktadır. Örneğin CIA ve NSA'nın yaptığı istihbarat analizleri birbirine benzerdir. Pasifik Komutanlığı ile Güney Komutanlığı'nın narkotik görevleri de duplikasyondur. Bu da istihbarat servislerinin birleştirilerek daha yönetilebilir hale getirilmesi önerilerini ortaya çıkarmaktadır.

ABD istihbarat reformları örtülü operasyonlar için terörle savaşa dayalı yeni bir dönem başlattı. Uluslararası ortamın tolerans göstermediği CIA'nın gizli savaşçıları, artık üçüncü tarafları kullanmakta zorlanmakta ve askerlerin yardımına ihtiyaç duymaktadır. CIA, paramiliter operasyon kabiliyetlerini Afganistan harekâtında görülen başarısızlık üzerine Silahlı Kuvvetlere transfer etti¹⁸. CIA, paramiliter operasyon ağırlık merkezi olmayı kaybederken, Florida'da bulunan ABD Özel Kuvvetler Komutanlığı mevcudunun 50.000'e çıktı¹⁹. CIA'nın rolü gidilen yerlerde işbirlikçi bulmaya kaydı. Nisan 2012'de Pentagon, yeni bir casusluk teşkilatı olan Savunma Gizli Servisi'ni (DCS²⁰) kurmakta olduğunu açıkladı. Bu teşkilatın görevi açık savaş alanları ötesinde askeri istihbaratı küreselleştirmektir. Her ne kadar birbirilerine rakip olacakları bilinse de CIA ile yakın çalışılacaktı. Bugün Özel Kuvvetler Komutanlığı, yerleşim bölgesi haritalarından savaş alanında istihbarat toplamaya kadar pek çok gizli konuda sözleşmeciler gizli bir ağ oluşturmuştur. Bu gizli sözleşmelere en az 1.000 kişi dâhil olmuştur. CIA ise mavi bröveli çalışanlarını hızlı bir şekilde yeşil bröveli sözleşmeci şirketlere kaptırdı. Güvenlik ve istihbarat şirketleri iç içe hergün pek çok yeniliğe yol açmakta ve siyasi arenada sözü geçen birer aktör haline gelmeye başladılar. Bu şirketlerin yönetiminde çalışanlar ve elemanlarının çoğu eski istihbarat servisi ya da özel kuvvetler çalışanlarıdır. Hemen hergün istihbarat dünyasından iş dünyasına bir transfer haberi rutin hale geldi.

Savunma bütçesinin yaklaşık üçte birini Özel Askeri Şirketlere harcayan ABD'de mantar gibi türeyen Özel Güvenlik Şirketleri yeni iş sahaları edinmektedir. Uluslararası özel güvenlik şirketleri, iş sahalarını genişletmek için insani yardım işine el attılar. NGO'lar ve yardım kuruluşlarının güvenliğini sağlama görüntüsü altında istihbarat çalışmaları yeni oluşumlar edinmektedir. Ulusal güvenlik kuruluşları

¹⁷ Priest, Arkin: ibid, (July 19, 2010).

¹⁸ Julian Borger: *Bush: CIA Must Grow By % 50*, The Guardian, (04 Dec 2004).

¹⁹ Daniel Smith: *Dark Side To US Intelligence Reform*, Washington Quarterly, (08 Dec 2004).

²⁰ Defense Clandestine Service

yanında Savunma Bakanlığı da askeri faaliyetler ile yardım faaliyetlerini birleştiren yeni arayışlar içindedir. Bazı özel güvenlik şirketleri ise korsanlarla mücadele konsepti (Marque System) dâhilinde yeniden teşkilatlanmaktadır. İstihbarat servisleri ve özeldir istihbarat şirketleri kendilerine iş dünyasında finans ve yatırım danışmanlığı işlerinden sonra yeni pazarlar bulmak ve görünümelerini kamufle etmek için lobcilik, güvenlik ve kriz yönetimi alanlarına da el attılar. Önemli ölçüde güç kaybeden istihbarat servisleri çare olarak emekli personelinin özel şirketlere gitmesini yasaklamayı düşünüyor. CIA Direktörü Hayden, “Yeşilden Maviye” programı ile CIA’dan istifa edenlerin 12 ay süre ile özel şirketlere geçmesini yasaklasa da bu pek bir şey değıştirmedir. Sonuç gizlilik ve bürokrasinin harap bir yapıda birleştiği şişmiş bir istihbarat toplumdur²¹.

---

²¹ David Ignatius: *How About a Leaner and Meaner Intelligence System?*, Washington Post, (July 21, 2010).